

Lappeenranta Lemi Luumäki Savitaipale Taipalsaari

LAPPEENRANNAN SEUDUN

Ympäristötoimi

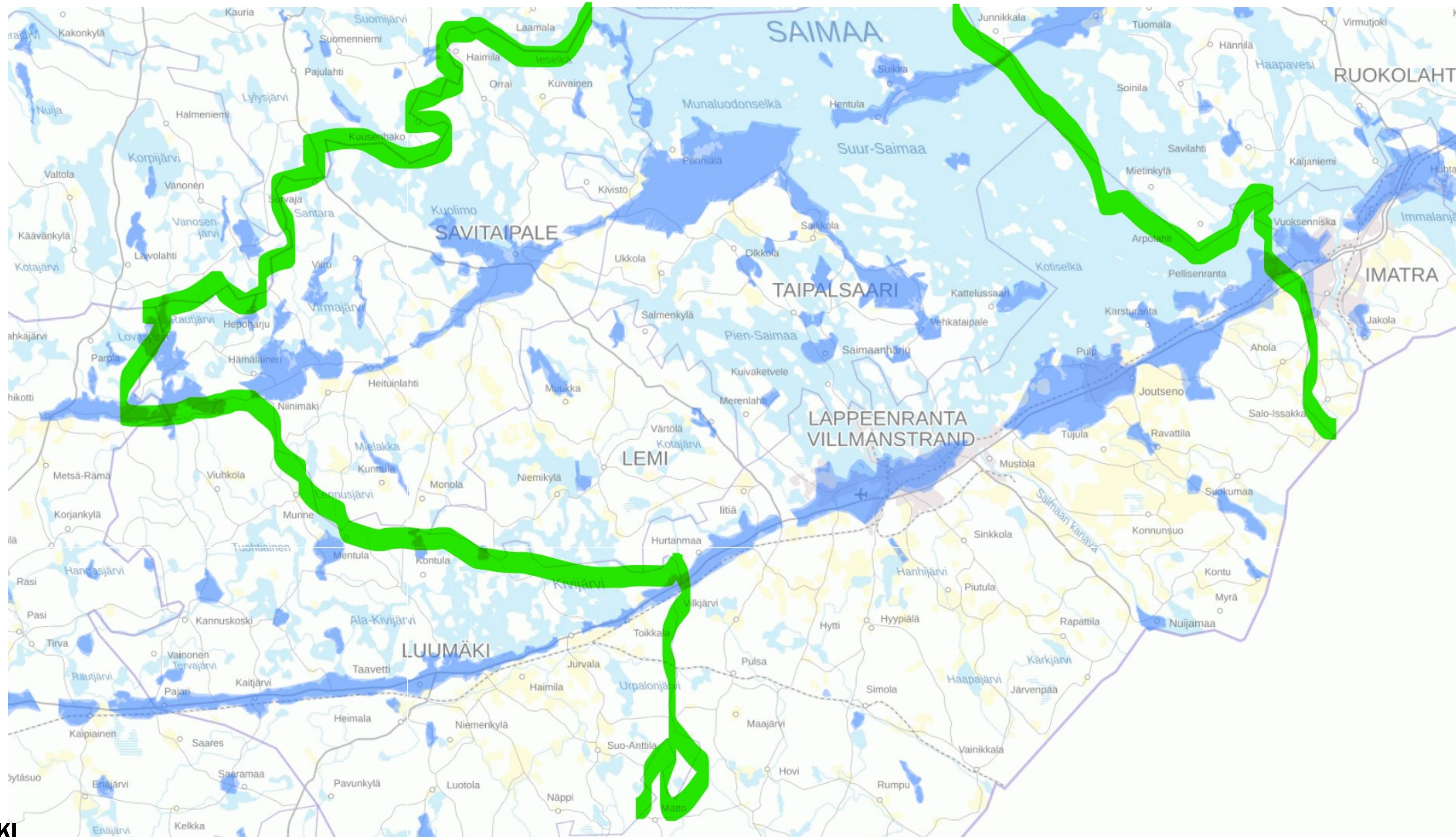
Hajajätevesivalvontaprojekti

Lammin päivät 7-8.2026

Sara Piutunen, ympäristönsuojelupäällikkö

Esityksen laatija Taina Lahtela, ympäristötarkastaja

Lpr seudun ympäristötoimi

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

Miksi valvontaprojekti?

5.5 Ympäristönsuojelulain 16 luvun mukainen talousjätevesien käsittelyn valvonta

Haja-asutusalueiden kiinteistöjen jätevesijärjestelmien on lainsäädännön mukaan tullut olla kunnossa pohjavesi- ja ranta-alueilla 31.10.2019 jälkeen. Ympäristönsuojelun selvitysten (2020 ja 2025) perusteella osa haja-asutuksen kiinteistöistä ei kuitenkaan täytä jätevesilainsäädännön vaatimuksia. Lainsäädännön mukainen jätevesien puhdistustaso vähentää ravinne- ja mikrobikuormitusta pohjavesiin ja vesistöihin sekä edistää vesienhoidon tavoitteiden toteutumista. Tavoitteen saavuttamiseksi jätevesijärjestelmien valvontaa jatketaan riskiperusteisesti pohjavesi- ja ranta-alueilla sekä valitusten perusteella. Tarvittaessa kiinteistöjen haltijoita kehoitetaan ensivaiheessa saneeraamaan järjestelmät vaatimusten mukaisesti tai hakemaan poikkeamista perustason puhdistusvaatimuksista.

- (37) Selvitetään yli 10 AVL jätevedenpuhdistamojen jätevesipäästöjen tarkkailu.
- (38) Selvitetään ja arvioidaan haja-asutusalueiden talousjätevesijärjestelmien lainsäädännön ajantasaisuus riskiperusteisesti määritellyillä alueilla. Tarkastettavien kohteiden määrä määritellään erikseen.

Lappeenrannan seudun
ympäristötoimi
Ympäristönsuojelun
valvonta- ja edistämishjelma 2026

Lappeenrannan seudun ympäristölautakunta 13.1.2026

- Ympäristönsuojelulain 527/2014, 16 luku ja valtioneuvoston asetus 157/2017 ohjaavat talousjätevesien käsittelyä viemäriverkostojen ulkopuolella.
- Vuoden 2017 uudistuksen keskeinen määräaika oli 31.10.2019: Jätevesien käsittelyjärjestelmä, joka oli tehty ennen vuotta 2004 rakentamisajankohtanaan voimassa olleiden vaatimusten tai myönnetyn rakennusluvan mukaisesti ja joka sijaitsee enintään 100 metrin etäisyydellä vesistöstä tai pohjavesialueella, oli saatettava lain mukaiseksi.
 - Lisäksi jätevesien perustason puhdistusvaatimuksesta on vapautettu mikäli
 - kiinteistöllä on vain kantovesi ja kuivakäymälä (huussi).
 - kiinteistöllä vakituisesti asuva haltija tai kaikki haltijat ovat syntyneet ennen 9.3.1943.
 - kiinteistö on liitetty viemäriverkkoon.
- Paikalliset ympäristönsuojelumääräykset voivat sisältää valtakunnallista sääntelyä täydentäviä vaatimuksia.
- Vuoden 2020 valvontaprojekti toteutettiin heti siirtymäajan päättymisen jälkeen.

Vuoden 2020 projekti: mistä lähdettiin

- Tarkasteluun valittiin neljä I-luokan pohjavesialuetta: Tiuruniemi, Pönniälänkangas, Ukonkuoppa ja Vuolteenlampi.
- Mukana olivat vain vakituksessa asumiskäytössä olevat kiinteistöt. Vapaa-ajan kiinteistöt rajattiin pois.
 - Olemassa olevien viranomaistietojen tarkistaminen
 - Jo tiedossa olevien tapausten ja ikävapautusten huomioiminen
 - Tuntematon jätevesijärjestelmän tila → kirjallinen selvityspyyntö
 - Rajauksen täyttäviä kiinteistöjä 91; selvityspyyntö lähetettiin 81 kiinteistölle.
- Kohteiden paikantamisessa hyödynnettiin MML:n ja SYKEN aineistoja, rakennustietoja VTJ:stä ja omistajatietoja kiinteistötietopalvelusta.
- Ympäristöviranomaisen omista järjestelmistä tarkistettiin, oliko jätevesijärjestelmän tila jo tiedossa.

Vuoden 2020 Tulokset

- 81 selvityspyyntöä: vastausprosentti 75 %
- 61 % vastanneiden kohteiden arvioitiin täyttävän puhdistusvaatimukset.
- Vaatimukset täyttävistä 62 % oli liittynyt jätevesiverkostoon.
- Noin 30 % selvityksen kohteista vaati lisäselvitystä.
- Raportin kokonaisarvio: noin 35–45 % I-luokan pohjavesialueiden tarkastelluista kiinteistöistä ei täyttänyt ankarampia puhdistusvaatimuksia.

Mitä vuoden 2020 projektista opittiin

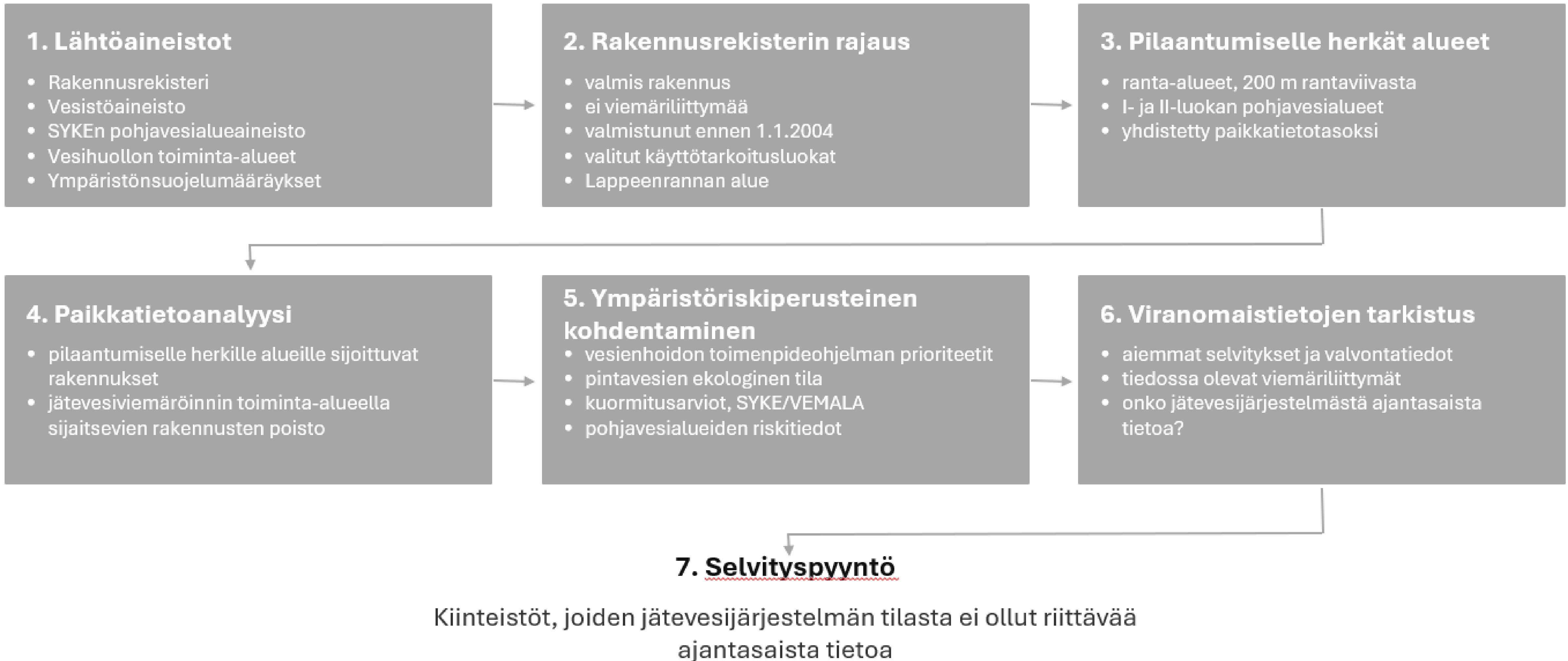
- Tieto jätevesijärjestelmistä oli hajanaista, puutteellista ja paikoin vanhentunutta.
- Yhtenäistä tietokantaa jätevesijärjestelmistä ei ollut käytössä.
- Viemäriverkostojen ja vesiosuuskuntien liittyjätiedot olivat puutteellisia.
- Kiinteistönomistajien ilmoittamien tietojen tulkinta lisäsi neuvonnan ja lisäselvitysten tarvetta.
- Raportin johtopäätöksissä todettiin ja suositeltiin laajempaa selvitystä, jossa huomioidaan kaikki pilaantumiselle herkät alueet sekä vakituinen ja vapaa-ajan asuminen.

Vuoden 2025 kohdeaineisto muodostettiin paikkatiedolla

- Rakennusrekisteriaineisto irrotettiin Trimblestä 28.4.2025 koko Lappeenrannan alueelta.
- Esivalinnassa huomioitiin mm. kiinteistön käyttötarkoitus, valmistumisajankohta ja viemäriliittymätieto.
- Karttatasoon yhdistettiin 200 metrin ranta-alueet sekä I- ja II-luokan pohjavesialueet ja muut pilaantumiselle herkät alueet (rityisen kuormittavat kohteet ja alle 5 000 m² rakennuspaikat).
- Ympäristöriskiperusteinen kohdentaminen: Valvontakohteiden valinnassa huomioitiin vesienhoidon toimenpideohjelman prioriteetit, pintavesien kuormitusarviot (SYKE/VEMALA), ekologinen tila sekä pohjavesialueiden riskitiedot. Tavoite: valvonnan kohdentaminen vesiensuojelun kannalta merkityksellisimmille alueille.
- Vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäröinnin toiminta-alueella sijaitsevat rakennukset poistettiin aineistosta.

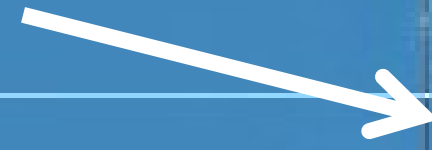
Hajajätevesivalvonnan kohdeaineiston muodostaminen ja priorisointi

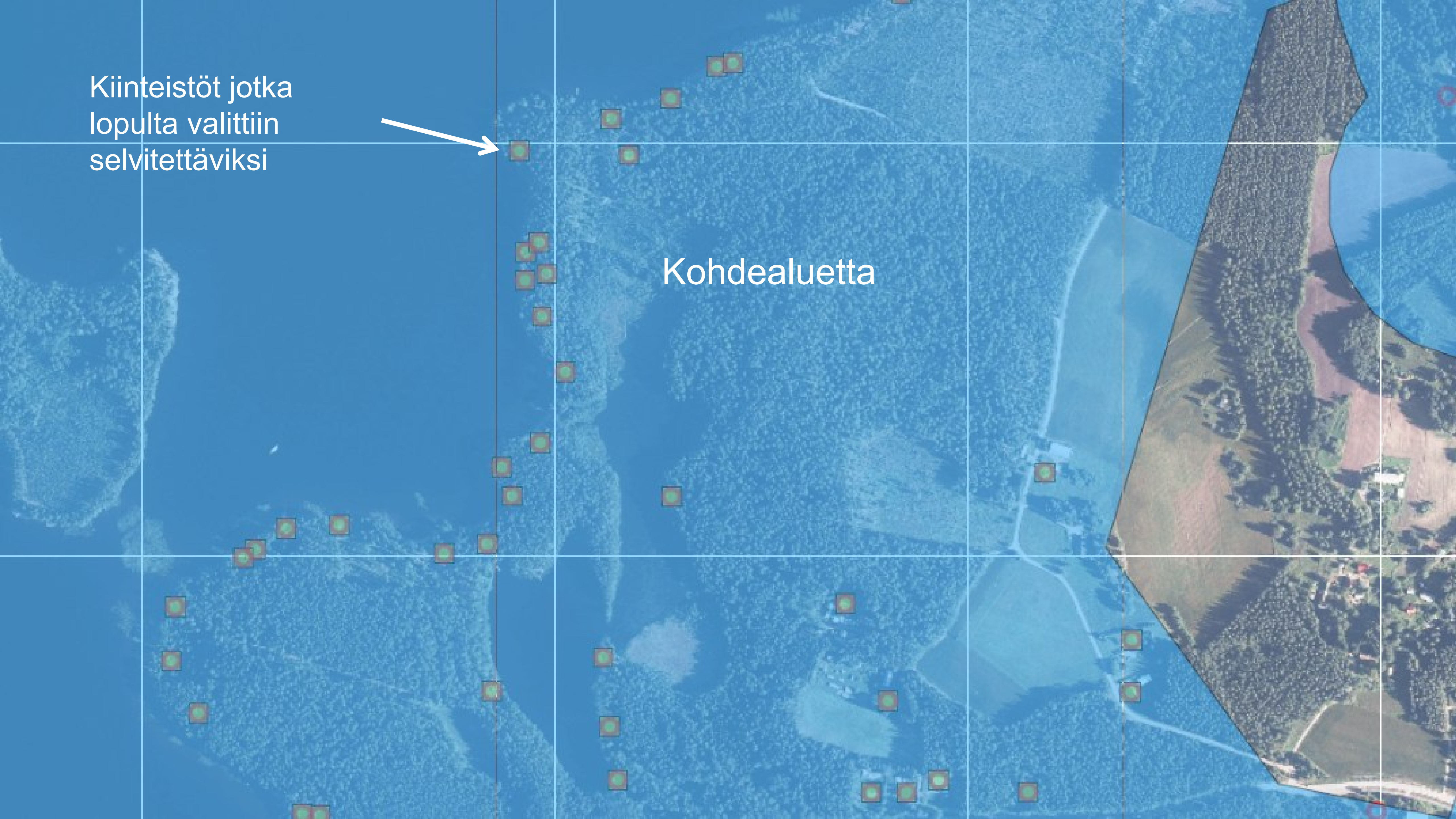
HUOMIOITAVAA

- perustuu lähtörekisterien tietoihin
- ranta-alueerajaus sisältää myös pienvesikohteita
- rakennuksen sijainti ei osoita jätevesijärjestelmän sijaintia
- paikkatietorajauksen täyttävä rakennus ei automaattisesti ollut valvontakohde

Kiinteistöt jotka
lopulta valittiin
selvitettäväiksi

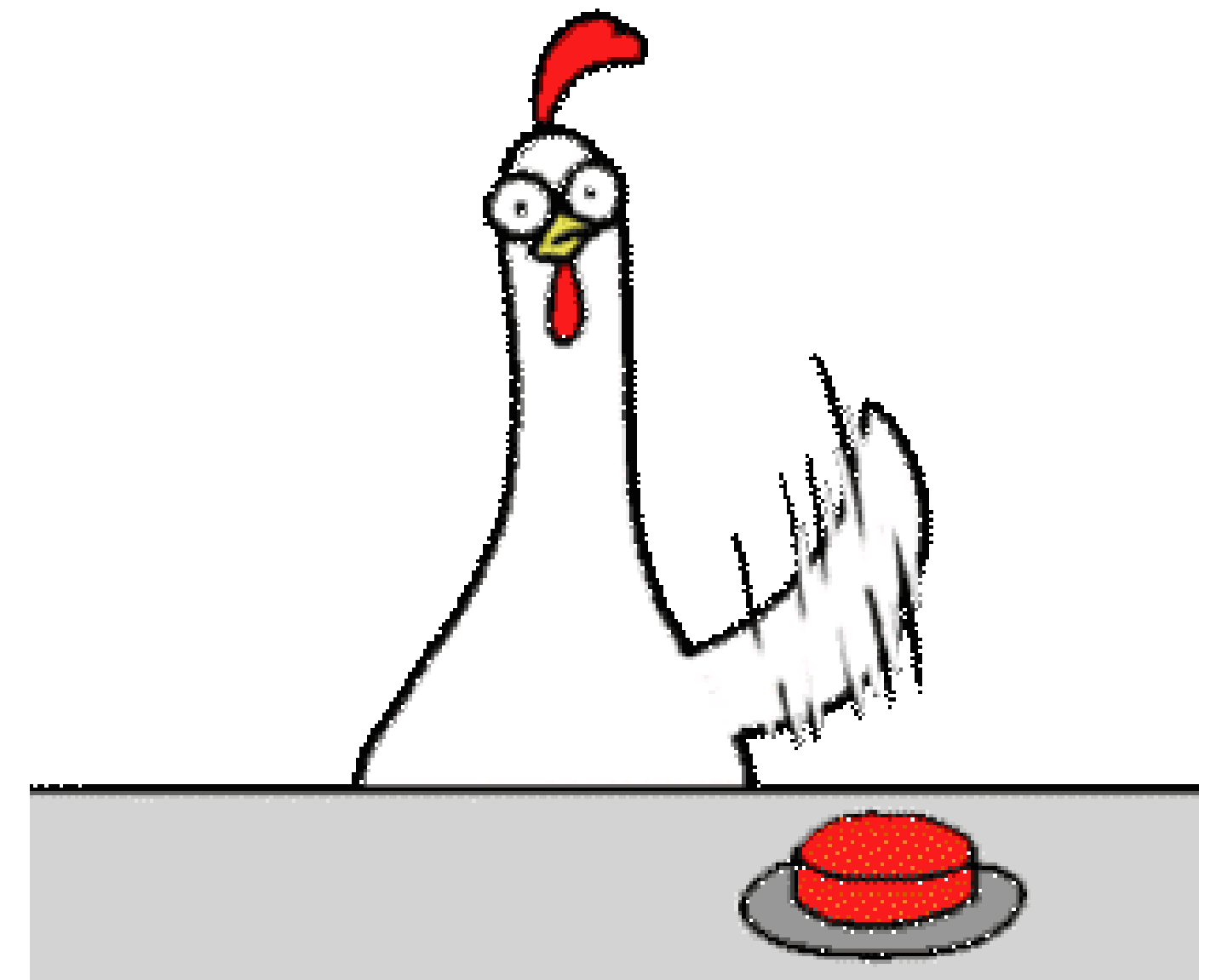

Kohdealuetta

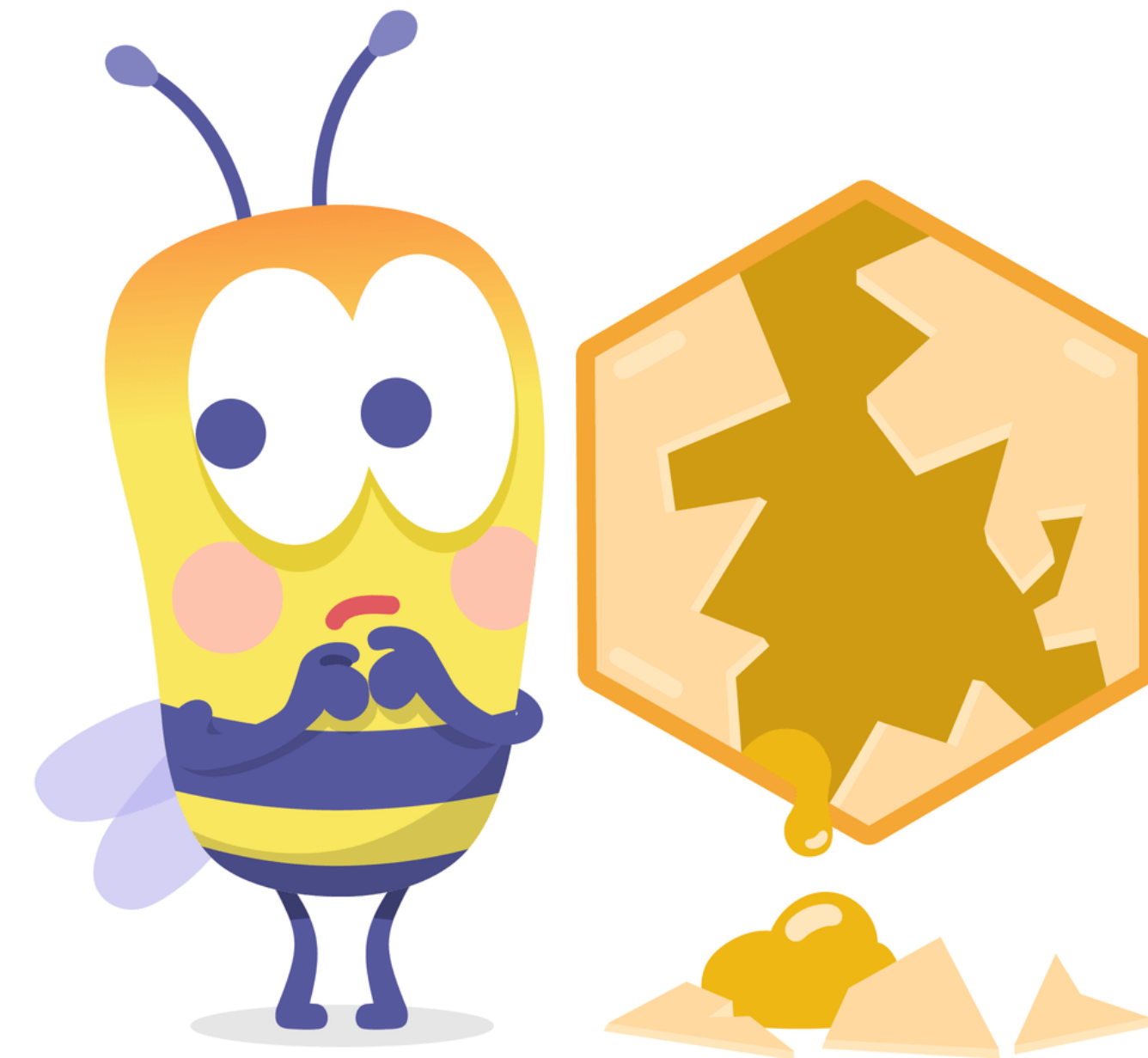
Selvityspyynnöt

- Kirjallinen selvityspyyntö lähetettiin 99 kiinteistölle.
- Selvityspyyntö kohdistettiin kohteisiin, joiden jätevesijärjestelmän tilasta viranomaisella ei ollut aiempaa tai ajantasaista tietoa.
- Kaikilta 99 kiinteistöltä saatiin lopulta vastaus. Joiltakin selvitystä pyydettiin jopa kolmesti.

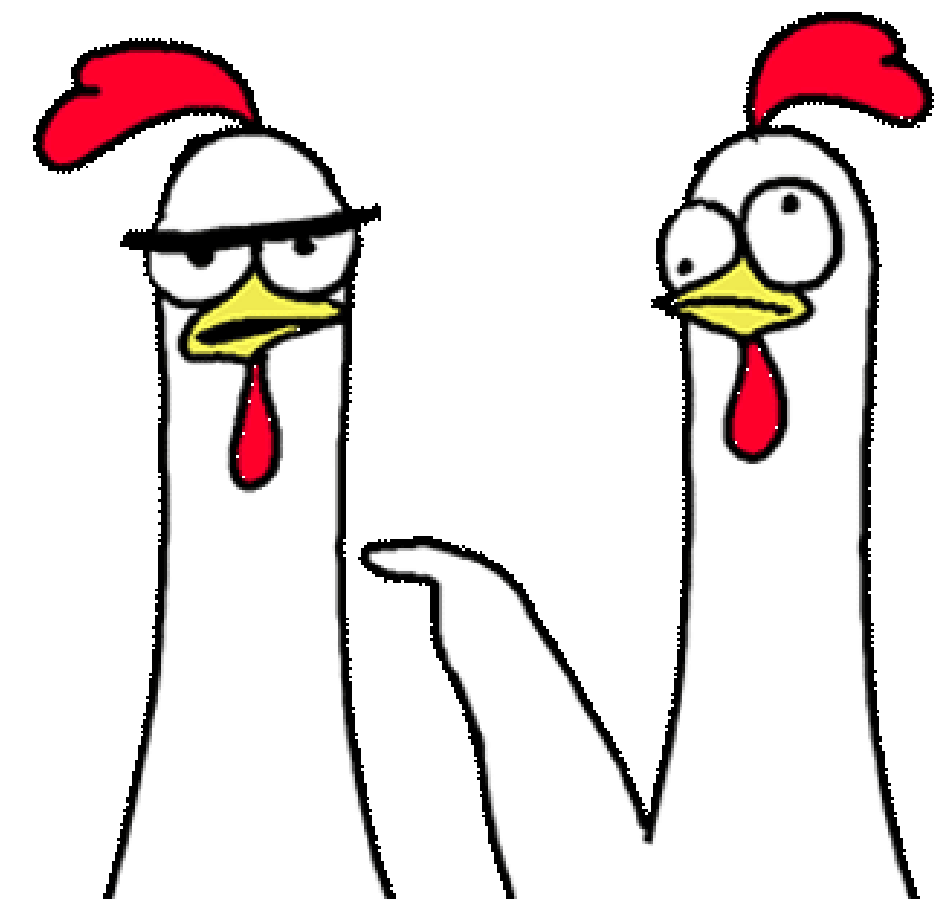
Vuoden 2025 tulokset

- 99 selvityspyyntöä
- 86 % (85 kpl) kiinteistöä täytti vaatimukset.
- 13 % (13 kpl) kiinteistöä ei täyttänyt määräyksiä.
- 1 kiinteistö jäi epäselväksi.
- Viemäriverkoston liittyneitä oli 12. Tämä tieto sisältyy osin vaatimukset täyttävien joukkoon.
- Alueellinen vaihtelu oli suuri: Haukilahti–Ilottula 26 % ja Hanhijärvi–Hyvikkää 4 % eivät täyttäneet määräyksiä.

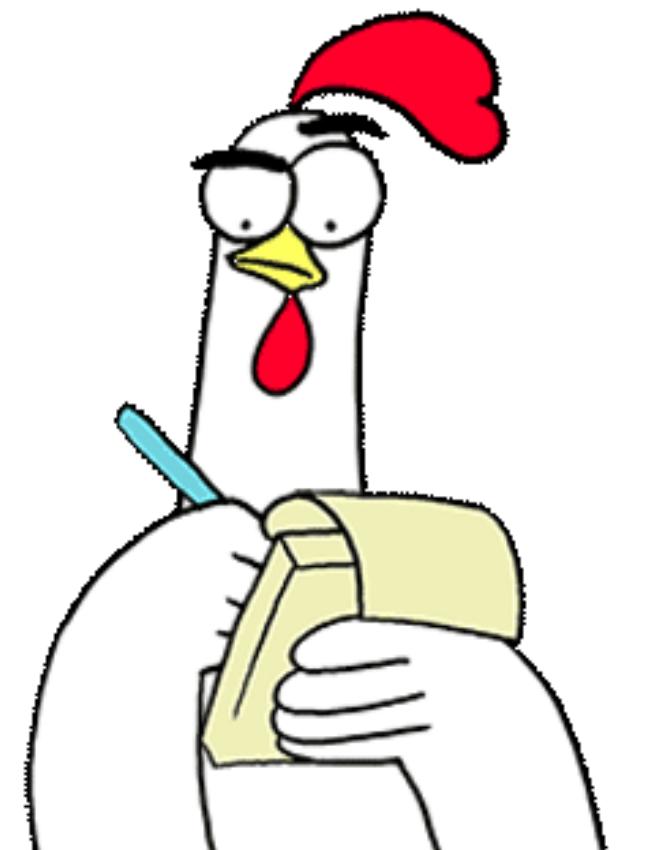
Ovatko vuosien 2020 ja 2025 tulokset vertailukelpoisia

- Eivät suoraan
- 2020: vain vakituiset asunnot ja neljä I-luokan pohjavesialuetta.
- 2025: sekä vakituiset että vapaa-ajan kohteet sekä pohjavesi- ja ranta-alueita.
- 2020 vastausprosentti oli 75 %, vuonna 2025 vastaukset saatiin kaikilta 99 kohteelta.
- Vuoden 2020 arvio 35–45 % ja vuoden 2025 havaittu 13 % eivät muodosta saman perusjoukon aikasarjaa.
- Tulokset osoittavat ennen kaikkea, että tilanne voi vaihdella merkittävästi alueittain.

Selvitysten käsittely

- Tiedot kirjattiin valvontarekisteriin Trimble Locus Cloud
- Vaatimukset täyttävä kohde → ei jatkotoimenpiteitä.
- Epäselvä kohde → lisäselvitys ja tarvittaessa tarkastus.
- Vastaamatta jättäminen → uusintapyynnot ja ilmoitus tarkastuskäynnistä ja/tai hallintopakkomenettelystä.
- Määräykset täyttämätön kohde → ohjaus järjestelmän saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi tai tarvittaessa poikkeamismenettely.
- Tavoitteena on saada määräykset täyttämättömät kohteet saattamaan asia vireille vuoden 2026 loppuun mennessä.

Mitä emme vielä tiedä

- Luotettavaa kokonaislukua Lappeenrannan, Lemin, Savitaipaleen ja Taipalsaaren potentiaalisista valvontakohteista ei ole vielä muodostettu yhtenäisellä menetelmällä.
- Tarvitaan tieto siitä, mitkä kohteet sijaitsevat haja-asutusalueella, ovat jätevesiviemäröinnin ulkopuolella ja kuuluvat valvonnan kannalta olennaisiin alueisiin.
- Lisäksi on erotettava kohteet, joiden jätevesijärjestelmän tila on jo riittävästi ja ajantasaisesti viranomaisen tiedossa.

Näin koko seudun kohdemäärä voidaan selvittää

- Poimitaan rakennusrekisteristä sovitut vakituiset ja vapaa-ajan kohteet.
- Yhdistetään rakennukset kiinteistöihin ja poistetaan päällekkäisyydet.
- Tunnistetaan vesihuoltolaitosten ja vesiosuuskuntien viemäröinnin piirissä olevat kohteet.
- Luokitellaan kohteet: pohjavesialue, 0–100 m rannasta, 100–200 m rannasta ja muu haja-asutusalue.
- Verrataan tulosta ympäristötoimen, rakennusvalvonnan ja vesihuollon olemassa oleviin tietoihin.
- Poistetaan kohteet, joiden jätevesijärjestelmän tila tunnetaan riittävän luotettavasti

Mitä koko seudun selvittäminen vaatisi?

- Vuoden 2020 projekti: noin 120–150 työtuntia.
- Vuoden 2025 projekti: harjoittelijan työpanos noin 110 tuntia / 15 työpäivää sekä lisäksi merkittävästi viranhaltijoiden työpanosta.
- Toteutuneet projektit antavat suuntaa selvitysvaiheen työmäärästä, mutta vaikeat tapaukset ja jatkovalvonta lisäävät työpanosta olennaisesti.
- Vuoden 2020 raportissa laajemman selvitysvaiheen tarpeeksi arvioitiin noin 0,5 htv ja sitä seuraavaan valvontaan 0,5–1,0 htv.
- Todellinen resurssitarve voidaan arvioida paremmin vasta, kun koko seudun potentiaalinen valvontakanta tunnetaan.

Ehdotus: riskiperusteinen monivuotinen valvonta

1. Päivitetään ja yhdenmukaistetaan koko seudun kohdeaineisto.
2. Ensisijaisesti pohjavesialueet ja enintään 100 metrin etäisyydellä vesistöstä sijaitsevat kohteet, joiden tiedot puuttuvat tai ovat vanhentuneet.
3. Seuraavaksi paikallisten ympäristönsuojelumääräysten muut pilaantumiselle herkäät kohteet.
4. Jaetaan tunnistettu valvontakanta hallittaviin vuosittaisiin kokonaisuuksiin.
5. Varataan resurssia myös lisäselvityksiin, tarkastuksiin ja jälkivalvontaan.

Mitä kahdesta projektista opittiin?

- Tietopohja ratkaisee: oikeiden valvontakohteiden tunnistaminen on merkittävä osa työstä.
- Paikkatieto mahdollistaa aiempaa järjestelmällisemmän kohdentamisen.
- Tuloksia ei pidä yleistää yksittäiseltä alueelta koko seudulle.
- Kirjallisella selvitysmenettelyllä saadaan kattava vastaus, on työllistävää ja vaatii seuranta ja uusintayhteydenottoja. Varattava työaika

Mitä seuraavaksi?

- Laajennetaanko ja yhdenmukaistetaanko Lappeenrannassa vuonna 2025 tehtyä paikkatietopohjaista kohdeaineistoa Lemille, Savitaipaleelle ja Taipalsaarelle?
- Tunnistetaanko koko seudulta potentiaaliset valvontakohteet sekä kohteet, joiden jätevesijärjestelmän tila ei ole riittävän ajantasaisesti tiedossa?
- Rakennetaanko tämän pohjalta usean vuoden riskiperusteinen valvontaohjelma?
- Mitoitetaanko vuosittainen valvonta todellisen kohdemäärän ja jatkovalvonnan tarpeen perusteella?

Kiitos!

Copilotin näkemys asiasta 😊!